Teknologiateollisuus

EU/1085/2023, U64/2023 vp
Kirjallinen asiantuntijalausunto 20.11.2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaoston kuuleminen 21.11.2023
Lausuntopyyntö valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi yritysten tuloverotusta Euroopassa koskevasta kehyksestä (BEFIT)

Teknologiateollisuus ry kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiasta seuraavasti.

1. Teknologiateollisuus ry:n kommentit tiivistettynä

Valtioneuvoston kirjelmässään esitetyt kannat ovat perusteltuja ja Teknologiateollisuus ry tukee niitä pääosin. Tuemme valtioneuvoston kantaa, jonka mukaan BEFIT-ehdotukseen suhtaudutaan tässä vaiheessa erittäin varauksellisesti. Haluamme lisäksi vielä korostaa seuraavia olennaisimpia kohtia (lihavoituna asiat, joita valtioneuvoston kirjelmässä ei ole erikseen mainittu).

- Euroopan komission BEFIT-direktiiviehdotuksen (Business in Europe: Framework for Income Taxation) tarkoituksena on tehostaa sisämarkkinoiden toimintaa ja kilpailukykyä, vähentää sääntöjen monimutkaisuutta sekä niiden noudattamisesta aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia kaiken kokoisille yrityksille ja verohallinnoille, helpottaa yritysten liiketoimintaa ja tukea investointeja EU:ssa. Vaikka yllä mainitut BEFIT:in tavoitteet ovat kannatettavia, BEFIT ei ole oikea työkalu ehdotuksessa listattujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Minimiverojärjestelmän veropohjan laskentasääntöjen tultua voimaan, BEFIT:in väitetty tarpeellisuus on entistä kyseenalaisempi.

- BEFIT-direktiiviehdotus annettiin täysin väärään aikaan. Yrityksillä ja valtioilla on täysi työ implementoida minimiverolainsäädäntöä, jota tulee soveltaa 1.1.2024 alkaen. BEFIT-direktiiviehdotusta tulisi lykätä 2030-luvulle tai sen **valmistelu tulisi kokonaan lopettaa**.

Jos BEFIT-direktiiviehdotuksen valmistelua kuitenkin jatketaan, näiden ehtojen tulee vähintään täyttyä:

- Minimiverodirektiivin ja sen pohjana olevien OECD:n pilari 2 GloBE-mallisääntöjen veropohjan laskentasääntöjä tultaisiin käyttämään BEFIT-sääntöjen ”inspiraation lähteenä”. Tämä tulee aiheuttamaan valtavan määrän päällekkäistä raportointia, hallinnollista taakkaa, tulkintaongelmia ja kalliita veroriitoja. **Teknologiateollisuus ry edellyttää, että veropohjan laskennassa käytetään OECD:n GloBE-mallisääntöjä**, ei taas erilaisia laskentasääntöjä. Liiketoiminta on globaalia, eikä EU:n kilpailukykyä edistetä uusilla, muusta maailmasta poikkeavilla veromalleilla, kuten BEFIT. Työllistäviä yrityksiä ja EU:n kilpailukykyä ei pelasteta lisäveroilla, poukkoilevalla verotuksella, monimutkaisen verotuksen aiheuttamilla hallinnollisilla kuluilla, kaksinkertaisella verotuksella tai protektionistisen verotuksen synnyttämillä kauppasodilla.

- BEFIT:in tulee aina olla vapaaehtoinen yrityksille, yrityksen liikevaihdosta riippumatta. Mallista on tehtävä niin houkutteleva, että yritykset haluavat mieluummin liittyä siihen kuin jäädä järjestelmän ulkopuolelle.

Teknologiateollisuus ry

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka
040 5323 744

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus

- Rajat ylittävien tappioiden vähentämisoikeus on tervetullut parannus ja se tulee toteuttaa. Tämä voidaan tehdä erillisenä lainsäädäntönä.

- Lähdeverotuksesta luopuminen on kannatettava ehdotus.

- Kirkkaana tavoitteena on oltava verotuksen yksinkertaistaminen. Tässä ehdotuksessa kuitenkin one-stop-shop-mallia sovellettaisiin vain BEFIT-ilmoituksen jättämiseen, mutta kukin konserniyhtiö joutuisi toimittamaan erillisen veroilmoituksen sijaintimaahansa. Tämä ei ole kannatettava malli. **Erillisen kansallisen veroilmoituksen antamisvelvoitteesta tulee luopua.** Mahdollisen **BEFIT-raportoinnin tulee olla kokonaan keskitetty one-stop-shop -malli.**

- Kannatamme valtioneuvoston kirjelmään kirjattua periaatetta (myös hallitusohjelmassa) jonka mukaan on tärkeää, että verotuotot kohdistuvat pääsääntöisesti sinne, missä on arvoa luovaa, innovatiivisuuteen sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaan perustuvaa liiketoimintaa.

- **Yritysverotuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä komission tulee ehdottaa mistä EU:n verosääntelystä luovutaan**. Myös tulee pohtia mahdollisia **muutoksia vastuunjakoon ja todistustaakan jakautumiseen** (esimerkiksi analysoitaessa huolimattomuutta veroseuraamusten määräytymisessä), kun yritys toimittaa entistä enemmän tietoja verohallinnoille.

- Komissio kehottaa ohjaamaan säästyneet hallinnolliset kulut vihreisiin investointeihin. **Teknologiateollisuus ry ehdottaa, että ollakseen tehokkaasti vihreisiin investointeihin tukeva, BEFIT-malliin tulisi sisältyä T&K-verokannustimia digivihreisiin investointeihin.**

- Mallissa ei ole julkaistu lopullista jakokaavaa. Valtioneuvoston kirjelmässä on huomioitu, että komissio ehdottaa siirtymistä pysyvään, laskennalliseen jakokaavaan, kun BEFIT-malli on otettu käyttöön. Suomelle todennäköisesti epäedulliseen jakokaavaan ei tule sitoutua. **Komission tulee julkaista alustavasti keskustelussa olevan jakokaavan pääpiirteet, ennen kuin BEFIT:in valmistelua jatketaan.** Tammikuussa 2023 komissio pyysi lausuntoja erilaisista BEFIT-malleista ja tuolloin ”formula” tarkoitti vanhaa CCCTB:n jakokaavaehdotusta: palkat ja työntekijöiden määrä + määränpäämyynti + aineellinen omaisuus. Tämä olisi epäedullinen jakokaava Suomelle, joka on vientimaa, pieni markkina, vahvasti T&K-toimintaan ja immateriaalioikeuksiin panostava sekä kärsii kroonisesta työvoimapulasta. Jakokaava ei edistä kestävyyttä, eikä ole ajan tasalla. Vaikutusarvion vaihtoehtomallien kuvauksen perusteella sentään näyttäisi, että myös aineetonta omaisuutta harkitaan lisättäväksi jakokaavan osaksi, mutta tästä ei ole mitään varmuutta.

BEFIT-mallia on myös ehdotettu EU:n uudeksi omaksi varaksi, jolloin osa BEFIT-tuotoista tilitettäisiin EU:n budjettiin, ei Suomelle.

- **EU:n omien varojen järjestelmän kehittäminen ei saa aiheuttaa kohtuutonta lisäkustannusta tai verotulojen vähenemistä Suomelle**.
- Mikäli Suomen vero- ja maksutulot pienenevät, **ei vajetta saa paikata korottamalla Suomen kansallista verotusta,** varsinkaan kasvua, investointeja, yrittämistä, yrittäjyyttä ja työnteon kannusteita heikentäen.

Teknologiateollisuus ry

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka
040 5323 744

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

Teknologiateollisuus

- **Uusien omien varojen -paketti ja kirjaaminen EU:n budjettiin ei saa olla kiertotie viedä läpi vanhoja, aiemmin hyvästä syystä hylättyjä verouudistuksia, kuten BEFIT.**
- **Määräenemmistöpäätöksentekoon ei tule siirtyä veroasioissa.** Näin katsoo myös valtioneuvosto todetessaan, että verotustoimivallan pitää pysyä jäsenvaltioilla.

2. BEFIT-direktiiviehdotus lisää lupauksistaan huolimatta merkittävästi monimutkaisuutta ja hallinnollista taakkaa

Teknologiateollisuus ry on komission kanssa samaa mieltä siitä, että pahimmillaan 27 erilaisen verojärjestelmän noudattamisesta aiheutuvat nykyiset hallinnolliset kustannukset muodostavat huomattavia esteitä rajat ylittävälle liiketoiminnalle EU:ssa. Teknologiateollisuus ry ei kuitenkaan näe ehdotettujen BEFIT- ja siirtohinnoitteludirektiivien täyttävän keskeisiä tavoitteitaan.

- Kaikki verosääntelyn muutokset tarkoittavat kalliita muutoksia yritysten järjestelmiin ja ovat vaikutuksiltaan arvaamattomia. Täysin uusien ja erilaisten verotusjärjestelmien käyttöönotto (etenkin niin suuri uudistus kuin BEFIT) aiheuttaa merkittävää epävarmuutta vuosiksi. Esimerkiksi arvonlisäverodirektiivi on ollut voimassa yli 40 vuotta, ja huolimatta direktiivin lisämäärityksistä ja laajasta oikeuskäytännöstä, direktiivin tulkinnasta on edelleen erimielisyyksiä. Siksi kansainvälinen lähestymistapa (OECD) on ainoa järkevä vaihtoehto. BEFIT:iä ja TP-direktiiviä ei tule ottaa käyttöön, vaan antaa tilaa minimiverotuksen käyttöönotolle. OECD:n, EU:n ja kansallisen yritysverosääntelyn kumulatiivinen vaikutus olisi kohtuuttoman raskas.

- **Komission arvio hallinnollisen taakan kulujen vähenemisestä on epäuskottava.** Yritysten ja verohallintojen kuluja ei ole arvioitu lainkaan. Myöskään jäsenvaltiokohtaisia arvioita ei ole tehty. Luku on sitä paitsi suhteettoman pieni. Jos koko EU-alueella suurimpien yritysten yhteenlasketut säästöt ovat vain 11-22 miljoonaa euroa, **ei voida todellakaan puhua merkittävästä hallinnollisen taakan keventymisestä**. Komission arvio on, että näitä suuria konserneja, joille BEFIT-malli olisi pakollinen, on 4 082 kappaletta. Siten hallinnollisten kulujen säästö per konserni olisi 2 700 euroa-5 400 euroa.

- Siirtohinnoittelu- ja verosääntely EU:n ulkopuolisten maiden kanssa säilyvät ennallaan, vaikka EU:n BEFIT- ja siirtohinnoitteludirektiivit otettaisiin käyttöön. EU:n ulkopuolella liiketoimintaa harjoittaville yrityksille nämä direktiivit aiheuttaisivat vain ylimääräisen kerroksen hallinnollista työtä ja kuluja, tulkintaongelmia ja kalliita veroriitoja.

- Yritykset pelkäävät, että verotettavan tulon kohdistamisessa ei ole ennustettavuutta, mikäli nykyisestä siirtohinnoittelusääntelystä ja kansainvälisestä verolainsäädännöstä poikkeava kaava allokoida verotettavaa tulosta otettaisiin käyttöön. Tällöin veronalaista tuloa saatettaisiin kohdentaa maahan, jossa ei ole varoja veron maksamiseen. Tämä allokointikaavan arvaamattomuus aiheuttaisi mahdollisen esteen liiketoiminnan laajentamiselle muihin EU-maihin.

3. BEFIT-mallissa ei arvosteta tai tueta ympäristöarvoja

Mikäli myöhemmin esitettävä, pysyvä BEFIT-jakokaava rakentuisi aineettoman omaisuuden, henkilökunnan määrän ja palkkojen sekä määränpäämyynnin (+mahdollisesti aineettoman omaisuuden) varaan, se **ei antaisi arvoa ympäristökysymyksille, tehokkuudelle,**

Maria Volanen, johtava asiantuntija, veropolitiikka
040 5323 744

Teknologiateollisuus

tuottavuudelle tai lisäarvolle. BEFIT-mallissa tai sen allokaatioehdotuksissa ei painoteta kiertotalouden, digitalisaation, automatisoinnin, robotiikan jne. etuja. Yksi vihreän siirtymän tärkeimmistä elementeistä on digitalisaatio. Vaikuttaisi, että digitalisaation arvoa ei ymmärretä tai tunnusteta BEFIT-jakokaavassa.

BEFIT-direktiiviehdotuksen johdanto-osan sivulla 11 komissio kuvailee, että verotuksen hallinnollisen taakan vähentyessä yritykset voisivat käyttää vapautuneita varoja vihreisiin investointeihin. Ajatus on kannatettava, mutta BEFIT-malli ei saa itsessään johtaa vastakkaiseen toimintaan.

- BEFIT voisi myös johtaa tehottomiin konsernirakenteisiin: aineellinen omaisuus ja pääoma jäävät yrityksiin, henkilöstöön ja käyttöomaisuuteen (tai leasing-/remonttikuluihin), jotka sijaitsevat alhaisimman veroasteen maissa. Varoja ei ohjautuisi uudistumiseen.

- Etätyön lisääntyminen tuo lisäelementin tähän keskusteluun. Huomioitaisiinko BEFIT-jakokaavassa vain henkilöstön fyysinen läsnäolo? EU:ssa ja OECD:ssä on käynnissä valmistelua etätyön ja liikkuvan työn verokysymyksistä. Myös etätyön ympäristöystävällisyys matkustamisen vähennyttyä on huomionarvoinen fakta.

- Verotettavan voiton jakaminen määränpäämyyntiin perustuen kannustaa jäsenvaltiota maksimoimaan yritystensä ja kuluttajien ostovoimaa ja kulutusta. Kulutuksen jatkuvan kasvun kannustaminen ei ole ympäristön kannalta kestävää.

- Teknologiateollisuus ry ehdottaa, että ollakseen tehokkaasti vihreisiin investointeihin tukeva, BEFIT-malliin tulisi sisältyä T&K-verokannustimia digivihreisiin investointeihin.

4. BEFIT-malli voi olla suuri riski tietosuojalle

Jos myöhemmin esiteltävään, pysyvään BEFIT-jakokaavaan lisätään määränpäämyynti -elementti, voi syntyä henkilödataa koskevia merkittäviä tietosuojariskejä, mikäli määränpäämyynti määriteltäisiin asiakkaan todellisen sijaintipaikan jäljittämisen avulla.

Komission tulisi analysoida myös tietoturvariskiä yrityssalaisuuden näkökulmasta. **Miten turvataan, ettei yritysten luottamuksellisia tietoja paljastu, kun veropohjan laskennassa käytettävää dataa käsitellään useiden verohallintojen muodostaman BEFIT-teamin toimesta.**

Helsingissä 20.11.2023
Teknologiateollisuus ry

Maria Volanen,
johtava asiantuntija, veropolitiikka
(maria.volanen@teknologiateollisuus.fi)